

1. Bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums

- **Īss situācijas apraksts:**

Demenes pagasta bibliotēka (turpmāk tekstā – bibliotēka) ir Daugavpils novada Demenes pagasta pārvaldes struktūrvienība, kura veic Demenes pagasta iedzīvotāju bibliotekāro, informatīvo apkalpošanu; organizē literatūras popularizēšanas un lasīšanas veicināšanas pasākumus, izstādes; sadarbojas ar iestādēm un organizācijām; piedalās pagasta kultūras dzīves norisēs un sniedz atbalstu vietējās sabiedrības attīstībai; nodrošina valsts un pašvaldību institūciju sagatavotās un publicētās informācijas pieejamību; veic bibliotēkas lietotāju konsultēšanu un apmācību IT lietošanā un izmantošanā.

Demenes pagastā darbojās Demenes pagasta bibliotēka, Kumbuļu grāmatu ārējās izsniegšanas punkts, Zemgales vidusskolas bibliotēka. Bibliotēku teritoriālais aptvērumš nav mainījies. Demenes pagasta bibliotēka atrodas Demenes pagasta centrā ērti pieejamā vietā. Ēkā, kurā atrodas bibliotēka ir pagasta pārvaldes administrācija, Demenes doktorāts. Sabiedrības lielākais vairākums ir krieviski runājoši (ap 95%). Demenes pagasta teritorijā dzīvo 1426 cilvēki (2018. gada 1. janvāra dati).

Bibliotēkas pakalpojumi ir pieejami 40 stundas nedēļā, katru darba dienu no plkst. 10:00 līdz plkst. 19:00. Kumbuļu grāmatu ārējās izsniegšanas punkts atvērts no plkst. 08:00 līdz plkst. 17:00, pirmdien no plkst. 13:00 līdz plkst. 17:00, sestdien, svētdien – brīvdienas. Bibliotēkas darba laiks atbilst iedzīvotāju interesēm. Informācija par darba laiku, lietošanas noteikumiem un citām bibliotēkas aktivitātēm pieejama informācijas standā un Demenes pārvaldes mājas lapā.

- **Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem**

2017.gadā bibliotēka nodrošināja bibliotēkas pakalpojumu pieejamību, veica nepieciešamu iespaiddarbu komplektēšanu, uzskaiti un saglabāšanu. Bibliotēka organizēja 2017.gadā 11 pasākumus un 11 grāmatu izstādes, piedalījās pasākumos, kurus organizēja Demenes Kultūras nams, piem. Balta galdauta svētki, Lieldienas, Meteņi, Atvadas no vasaras, Lāčplēša diena un Latvijas neatkarības proklamēšanas dienas svinēšanā. Novadpētniecības krājums papildinājās ar fotogrāfijām no 5 ģimenēm un Zemgales vidusskolas muzeja. Dator iemanām apmācīti 3 cilvēki, nodarbības tika veikti individuāli, jo lietotājiem nebija iespējas tikt vienā un tā pašā laikā kopā. Notika tikšanās ar bērnu rakstnieci, lai piesaistīt bērnu uzmanību lasīšanai. Notiek sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādi – bērni ar skolotājiem regulāri apmeklēja bibliotēku. Gada laikā bibliotēkas darbinieks regulāri apmeklēja seminārus.

2. Finansiālais nodrošinājums

Tabula "Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums"

	2015	2016	2017
Kopā (EUR)	14970	11703	11778
Pašvaldības finansējums	14970	11703	11778
Citi ieņēmumi:			
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>			
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>			

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2015	2016	2017
Izdevumi kopā (EUR)	14970	11703	11778
Darbinieku atalgojums (bruto)	6760	6545	6624
Krājuma komplektēšana	2062	1491	1811

Finansējums nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu, bet pēc 2017.gada grozījumiem bija samazināts finansējums kartējam izdevumiem. Grozījums bija veikts, lai kultūras nama samainīt logus.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Bibliotēka atrodas 1987. gadā celtā kultūras nama ēkā. Demenes pagasta bibliotēkas kopēja platība ir 170,5 kv.m. Telpu stāvoklis ir apmierinošs, lasītājiem piemērots. Bibliotēka ir aprīkota ar visām nepieciešamajām tehniskajām ierīcēm (datoriem, kopētājiem, printeriem).

Tabula "Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums"

	Darbinieki m (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums (teicams/labs/ apmierinošs/neapmierinošs)	Piezīmes
Datori	3	11	2 datori 2008 g., 1 nedarbojas. 1 dators iegādāts 2016. gadā.	
Plānie klienti				
Multifunkcionālās iekārtas	1		Labs. 2008 g. 1 iekārta ir norakstīta 2017.gadā	
Printeri	1	1	Neapmierinošs. 2008.g.	
Kopēšanas iekārtas				
Skeneri	1		2008.	
Citas iekārtas				

Datori, kuri bija saņēmti pēc projekta "Trešais tēva dēls" ir jau novecojuši un ar laiku tos jāmaina par pašvaldības finansējumā naudu. Periodiski par pašvaldības naudu datori tiek remontēti, remonts notiek apmēram 1 reizi 1-2 gados. Tikla ātrdarbībā ir labā.

4. Personāls

Bibliotēkā strādā viens bibliotekārais darbinieks. Vadītājam ir augstāka izglītība citā jomā un apgūts 240. stundu kurss „Informācijas un bibliotēku zinību pamati”. Bibliotēkas vadītāja regulāri piedalās Daugavpils novada Mācību un informācijas centra rīkotajos apmācībuursos un semināros, kā arī Kultūras pārvaldes rīkotajos pieredzes apmaiņas braucienā, semināros Rēzeknē un Preiļos. Pārskata gadā tika apmeklēti 17 dažādi izglītojoši, informatīvi un profesionālās pilnveidošanas pasākumi Daugavpils novada kultūras centrā, Rēzeknē, Preiļos un Vaboles pagasta Skrindu dzimtas muzejā (sk. piel.Nr.2).

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji (lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.):

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji”

	2015	2016	2017	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	245	285	286	+16% +0,4%
<i>t. sk. bērni</i>	89	59	74	-34% +20%
Fiziskais apmeklējums	4980	5352	5361	+7 % +0,3%
<i>t. sk. bērni</i>	2396	2493	2521	+ 4% +2,2%
Virtuālais apmeklējums	-	132		
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)	-	650	700	+8,1%
Izsniegums kopā	7004	7719	7723	+9% +0,2%
<i>t. sk. grāmatas</i>	3574	4672	4094	+23% - 12,4%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	3430	3042	3629	-11% +16%
<i>t. sk. bērniem</i>	846	768	770	- 9% +0,3%
Lietotāji % no iedz. skaita apkalpes zonā	16	19	20	+16% + 5%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>			40	
Iedzīvotāju skaits	1532	1476	1426	-4,7 % - 4,4%

*Bibliotekārais aptvērums – bērni līdz 18 g. ir atbilstošajā administratīvā teritorijā dzīvojošo bērnu līdz 18 g. skaita un lasītāju skaita procentuālā attiecība.

- Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums**

Bibliotēka sniedz kvalitatīvus informācijas pakalpojumus, kuru uzdevums ir padarīt zināšanas pieejamas un informēt par tām, reklamēt tās ikvienam pagasta iedzīvotājam. 2017.gadā bibliotēkas lietotāju skaits gandrīz nemainījās, bet palielinājās bērnu skaits, kas apmeklē bibliotēku. Bet tomēr bērniem ir grūti apmeklēt bibliotēku, tas ir saistīts ar to, ka skola neatrodas blakus un bērnus ar autobusiem uzreiz no skolas ved uz mājām, viņiem nav

laika aiziet uz bibliotēku. Vairāk izmantojam vasaras brīvlaikā dienas, kad atbrauc bērni uz laukiem. Palielinājās periodikas izsniegams, bibliotēkārē katru dienu iepazīstina pārvaldes darbiniekus ar jauniem žurnāliem un avīzēm, arī parejam lasītajiem periodika patīk – visbiežāk lasa Praktiskais latvietis, МК Латвия un Люблю.

Par bibliotēkas jaunumiem iedzīvotāji interesējas arī sociāla tīklā facebook.com, kur ir reģistrētā bibliotēkas lapa. Uz 2017.gada beigām lappusei seko 100 cilvēki, ir 700 skatījumi. Lapa attīstās, šeit ir informācija ne tikai par pasākumiem, bet pēc iespējas arī iepazīstina ar pagasta vēsturi, novadpētniecības avotiem.

- Bibliotēkas pakalpojumu pieejamība tiek nodrošināta visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no viņu sociālajām, demogrāfiskajām, etniskajām un fiziskajām atšķirībām un neatkarīgi no viņu dzīves vietas un nodarbošanās veida. Apmeklētājiem ir pieejams grāmatu fonds, 15 dažādu nosaukumu preses izdevumi, lietotāju rīcībā ir 11 datori un bezmaksas internets.

- **Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums (īss apraksts par to, kādus pakalpojumus iedzīvotāji var saņemt ārējās apkalpošanas punktos, ārējo apkalpošanas punktu darbības vērtējums, secinājumi)**

Demenes pagastā ir ārējas grāmatu izsniegšanas punkts Kumbuļu ciemā (Upes 6, Kumbuļi, Demenes pag., Daugavpils novads, LV 5442). Apkalpošanas punktā lietotājus apkalpo Kumbuļu iedzīvotāju pakalpojuma centra sekretāre. Iedzīvotāji šeit var saņemt grāmatas un seriālizdevumus, izmantot bezmaksas interneta pakalpojumu, izziņas, konsultācijas par bibliotēku un tas izmantošanas iespējam, dokumentu printēšana, kopēšana; Iespieddarbu apmaiņa ar citām bibliotēkām; Piekļuve bezmaksas datu bāzēm: www.letonika.lv, www.filmas.lv, Lursoft laikrakstu bibliotēkai, Nacionālās bibliotēkas datu bāzei, reģiona elektroniskajam kopkatalogam, izstādes. Darbinieks veic apkalpošanas punkta darbības statistiku. Tā, ka starp Kumbuļu un Demenes ciemu ir slikta transporta satiksme: nav reisu autobusu. Ir tikai skolas autobuss, daudziem ciema iedzīvotājiem apkalpošanas punkts ir vienīga iespēja tikt uz bibliotēku, paņemt grāmatas, izmantot datorus un internētu.

6. Krājums

- Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:

Bibliotēkas krājumus veido un papildina atbilstoši bibliotēkas nolikumā noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, bibliotēkas krājuma komplektēšanas politikai (Skat. Piel.Nr.1). Veidojot bibliotēkas krājumu, galvenokārt tiek ņemtas vērā lasītāju vēlmes – tiek iegādāta gan nozaru literatūra, gan daiļliteratūra. Lietotājiem ir nepieciešamība pēc informācijas par dažādiem hobijiem, apmēram 70% no lietotājiem lasa tikai daiļliteratūru un periodiku. Komplektējot nozaru literatūru, 2017. gadā prioritāte bija literatūrai, kas ir aktuāla lauku iedzīvotājiem – veselība, laukkopība un dārzkopība, vārdnīcas. Bibliotēka komplektē izdevumus bērniem un jauniešiem un nodrošina uzziņu krājumu visās zinātņu nozarēs - vārdnīcas, enciklopēdijas, rokasgrāmatas, ceļvežus, novadpētniecības izdevumus.

- Bibliotēkas grāmatu fondā ir 7395 fizisko vienību, t.sk. seriālizdevumi – 594 eks., audiovizuālie resursi – 36 eks.

- Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2014	2015	2016	2017
Finansējums krājuma komplektēšanai	1995	2062	1491	1811
<i>t. sk. pašvaldības finansējums</i>	1995	2062	1491	1811
grāmatām	1420	1487	916	1225
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	104	258	118	360
periodiskajiem izdevumiem	575	575	575	585
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	1,26	1,34	1,00	1,2

Krājumu komplektēšanai centralizēti izmantota novada Kultūras pārvaldes nauda. 2017. gadā finansējums grāmatu iegādei palielinājās par 18%, salīdzinot ar 2016.g. Par 1225 € iegādāti 206 grāmatas. Periodikas pasūtīšanai piešķirts finansējums 585€ apmērā, par to summu abonē periodiku Demenes pagasta bibliotēkai un Kumbuļu ārējam grāmatu izsniegšanas punktam.

- **Rekatalogizācija** (ierakstu skaits + % no kopējā)
Kopā ir ievadīti 4461 eks., kas sastāda 66% no kopēja grāmatu krājuma.

Krājuma pārbaude (inventarizācija) – pārskata periodā bibliotēkas krājuma pārbaude (inventarizācija) nav veikta.

- Krājuma rādītāji (jaunieguvumi, apgrozība u. c.):
✓ tabula “Krājuma rādītāji”+ situācijas raksturojums, rādītāju analīze, secinājumi

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2014	2015	2016	2017
Jaunieguvumi	429	272	469	618
Grāmatas	219	272	201	245
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	11	21	78	60
<i>t. sk. bērniem</i>	41	75	45	78
Izslēgtie dokumenti	380	586	320	241
Krājuma kopskaits	7158	6869	7018	7395
Grāmatu krājuma apgrozība	0,41	0,56	0,72	0,60
Periodisko izdevumu apgrozība	6,7	5,85	6,58	6,10

- Datubāzes:

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2014	2015	2016	2017
Letonika	0/1	23/10	40/39	5/11
News	8	-	104	29

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Bibliotēkā reģistrēti 74 bērni un jaunieši vecumā līdz 18 gadiem. Salīdzinot ar 2016. gadu, lasītāju – skolēnu skaits palielinājās. Apmeklējumu skaits palielinās vasarā, kad atbrauc bērni no Daugavpils un citam pilsētām. Bērnu apkalpošanai un brīva laika pavadīšanai ir iekārtots bērnu stūrītis, kas ir viegli atpazīstams, pēc specialajam mēbelēm un noformējuma. Mazākajiem lasītājiem ir rotaļlietas un spēles laika pavadīšanai, interaktīvas grāmatas tiem, kas vēl nelasa vai lasa slikti. Bērniem tiek organizētas bērnu grāmatu izstādes. Bērni un jaunieši saņem konsultācijas un ieteikumus, ka izmantot bibliotēkas pakalpojumus, 2 reizes gadā pasākums pirmsskolas vecuma bērniem “Cimos pie grāmatā”, kur viņi iepazīs ar bibliotēku. Bieži bērni prasa konsultācijas par datora lietošanu. Konsultācijas datoru lietošanā un informācijas meklēšanā tika sniegtas individuāli.

Bērnu krājumu attīstības dinamika pēdējo 5 gadu laikā

Krājumu apjoms	2013. gads	2014. gads	2015. gads	2016. gads	2017. gads
grāmatas	1329	1370	1448	1493	1571

Krājums papildināts ar 78 grāmatām bērniem un jauniešiem (167 pieaugušiem). Skolēniem populārākie žurnāli ir *Ilustrētā Junioriem*, *Веселый Колобок*, *Простоквашино*, *Приветик*. Pūcīte. Iepērkot jaunās grāmatas, iegādāties grāmatas jauniešiem, skolēniem un grāmatas visjaunākajiem lasītājiem. Bērnu literatūras krājumu veido 1571 eksemplāri. Krājums tiek papildināts ar grāmatām gan latviešu, gan krievu valodās. Maziem lasītājiem ļoti būtisks ir grāmatas vizuālais noformējums. Šis faktors tiek ņemts vērā komplektējot grāmatas bērniem. Krājuma ir arī skaņgrāmatas. Cenšamies pamazām latviskot bērnu fondu, bet grāmatas krievu valoda ir pagaidām vairāk pieprasītas. Tas arī saistīts ar to, ka lasītāju dzimta valoda ir krievu, un arī vasaras laika bērniem skolā prasa izlasīt noteiktu grāmatu sarakstu, galvenokārt krievu valodā. Iepērkam un iesaistījām bērnus lasīt bērnu žūrijas grāmatas.

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Literatūras popularizēšanas pasākumi ir piemēroti bērnu interesēm – zīmējumu konkursi, lasījumi, mīklu un pasaku pēcpusdienas.

1. **Bibliotēkas nedēļas laikā** lasītas tautas pasakas kopa ar pirmsskolas vecuma bērniem.

2. **Tematiskās literatūras izstādes** un pastāvīgās izstādes („Jaunumi”, „Izlasī – interesanti”).

3. Vasaras mēnešos bērnu pasākumu cikls „Pasaku nedēļa”.

4. **Tikšanās ar bērnu rakstnieci** Stepanīdu Miloševiču

5. **Bērnu žūrijā**

Aktīvākie lasītāji piedalījušies novada Grāmatu svētkos (aktīvi piedalījās 14 bērni līdz 18 g. vecumam). Bērni piedalījās tikšanās ar dzejniekiem, iepazīs ar jaunām grāmatām.

8. Novadpētniecība

Darbs ar novadpētniecības materiāliem

Regulāri tiek papildinātas novadpētniecības materiālu mapes. Visa jaunākā informācija: kopijas no laikrakstiem un žurnāliem, izdrukas no elektroniskajiem resursiem u.c. veida informācija vispirms tiek ievietota vienā mapē (kārtojums veikts hronoloģiski), kura ir novietota redzamā vietā (novadpētniecības plauktā) un apmeklētājiem viegli izlasāma (materiāli salikti „kabatiņās”). Bibliotēkā izveidotas 36 novadpētniecības materiālu mapes un albūmi.

Bibliotēkā tiek uzglabāti Demenes pagasta pārvaldes izdevumi „Demenes Ziņas” (1998 - 2016). 2017. gadā tika kopēti jauni novadpētniecības materiāli no interneta un avīzēs „Latgales Laiks”. Daudz novadpētniecisku materiālu atrodu datu bāzē Periodika.lv.

- **Sadarbība novadpētniecības jomā**

Aktīva sadarbība ir ar vietējam iedzīvotājiem, kuriem ir interese par Demenes pagastu. Sadarbība ar V. Loģinovu, M. Mizanovu, kuri interesējās par kara laika apglabāšanas vietām un karadarbības vēsturi Demenes pagasta teritorijā. Saņemam kartogrāfiskus materiālus muzejam. Sadarbībā ar vēsturnieku E. Jēkabsonu, kuram šeit ir dzimta zeme un īpašā interese par pagasta vēsturi – viņš dalījās ar savu rakstu par Demenes pagastu. Fotogrāfijas vācām no iedzīvotāju albumiem. Sadarbība ar Zemgales vidusskolu un skolas muzeju – muzejs atļāva izmantot materiālus izstādēm, kurus gatavo pagasta bibliotēka. Palīdzēju vēstures skolotājai, sniedzot viņai rakstus par vienu no pirmajiem skolas direktoriem – Arnoldu Dzilnu, kurš pirms darba skolā karoja, aizstāvējāt Latvijas brīvību.

Novadpētniecības materiālu pieejamība

- regulāri kopēti raksti no preses izdevumiem par Demenes pagastu, materiālus kārtu mapē, kura atrodas bibliotēkas apmeklētājiem labi redzamā vietā;
- literatūras izstādes papildina ar novadpētniecības materiāliem;
- jaunākā informācija pieejama mājas lapā www.demene.lv un <https://www.facebook.com/demenesbiblioteka/>.

Organizējot pasākumus un izstādes, bieži tiek izmantoti materiāli no šīs kolekcijas. Pagasta svētku apmeklētājiem tika piedāvāta fotogrāfiju izstāde „Ieskaties Demenes pagasta dabā”. Materiālus par Zemgales staciju piedāvājam arī Demenes Kultūras namam un Demenes katoļu baznīcas priesterim. Novembrī Latvijas neatkarības proklamēšanas dienas svinēšanas laikā bija piedāvātā fotoizstāde “Demenes pagasts 20. gadsimtā”.

- **Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi**
- Diemžēl, ne visi interesējoši materiāli ir pieejami. Daudz informācijas nesaglabājas – piemēram, par Briģenes muižu. Ir tehniska problēma Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums – nav iespējas kvalitatīvi veikt vecu cilvēku aptaujāšanu, kas ir ļoti būtisks, jo ir jāpaspēj kaut kā piefiksēt viņu stāstus. Ne bibliotēkā, ne pagasta pārvaldē nav diktoфона, vai kādā aprīkojumā, lai ierakstīt stāstus audio vai video formāta.

- **Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības**

Būtu labi nākamajā periodā vairāk uzmanības pievērst pagasta personībām, vecu fotogrāfiju un materiālu vākšanā, organizēt izstādi, kurā tiks attēlotā Demenes pagasta dzīve 100 gadu laikā – no 1918. līdz 2018. Tas būtu laba dāvana no bibliotēkas pagasta iedzīvotājiem Latvijas 100 gadu jubilejā.

9. Publicitāte

Ir izveidoti bukleti informācijas sniegšanai un afišas par bibliotēkas pasākumiem. Jaunākā informācija par bibliotēkas darbu un pakalpojumiem iedzīvotājiem tiek publicēta Demenes pārvaldes mājas lapā <http://demene.lv/biblioteka/> , daugavpilsnovads.lv. Ir izveidota bibliotēkas lappuse sociālajā tīklā <https://www.facebook.com/demenesbiblioteka/> , kurā ne tikai stāstam par pasākumiem, bet arī par pagasta vēsturi un personībām. Bibliotēkas pasākumu mērķauditorija un lasītāju interešu grupas ir bērni, skolēni, pieaugušie un pensionāri. Viena no svarīgām bibliotēkas publiskā tēla veidošanas darba formām ir izstādes un tematiskie pasākumi. 2017.gadā notikušas 11 literatūras izstādes, un 11 pasākumi. Pastāvīgās plauktu izstādes: notiek izstādes „Interesanti! Jaunami” papildināšana.

Pielikums Nr 1. Fotogrāfijas

1.att. Konkursa “Lieldienu apsveikuma kartīte” darbu izstāde un jaunākie dalībnieki

2.att. “Baltu galdautu izstāde”. Bibliotēka piedalījās Kultūras nama organizēta pasākumā “Balta galdauta svētki” 4. maijā, sagatavojot izstādi.

3.att. Demeņes pagasta bibliotēkas lietotāji piedalās Daugavpils novada Grāmatu svētkos Višķu pagastā

4.att. "Rīts ar dzeju". Tikšanās ar bērnu rakstnieci Stepanīdu Miloševiču

5.att. Radoša darbnīca "Latvijas simboli"

6.att. Zīmējumu konkursa "Ziemassvētki mana mājā"